

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія економічних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія
(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма *Менеджмент*
(назва освітньо-професійної програми)
галузь знань *07 Управління та адміністрування*
(шифр і назва галузі знань)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
спеціальність *073 Менеджмент*
(шифр і назва спеціальності)
відділення *економічне*
(назва відділення)

Рівне – 2024 рік

Програму навчальної дисципліни ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент», спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 24 квітня 2024 року №11

Розробники: Прончук Людмила Василівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 27 серпня 2024 р. № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

27 серпня 2024 р.

(підпис)

Оксана КОНОНЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 27 серпня 2024 р. № 1

27 серпня 2024 р.

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	3
Аудиторні години:	32
Лекційні	18
Практичні	
Семінарські	14
Самостійна робота	58
Кількість тижневих годин для денної форми навчання; аудиторних самостійної роботи студента	2 години 3,6 години

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Економічна теорія» полягає в тому, щоб надати здобувачам освіти глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки, дії об'єктивних економічних законів, засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю

Завдання навчальної дисципліни: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

За підсумками вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати:

- категоріальний апарат та методологію дослідження;
- особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності;
- взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах;

- діалектичні методи економічного аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму.

За підсумками вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні вміти:

- обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності;

- аналізувати соціально-економічні явища і процеси;

- аналізувати проблеми, пов'язані з розвитком грошово-кредитних відносин, фіскальної політики та державного регулювання в умовах ринкової економіки;

- оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки;

- використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської інформації.

Очікувані результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні компетентності:

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

СК 14. Здатність організовувати і контролювати виконання виробничої програми, аналізувати існуючі процеси виробництва, проектувати сучасні ефективні процеси виробництва, вміння організовувати матеріально-технічне забезпечення виробничих процесів у сільському господарстві.

Програмні результати навчання:

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2. Використовувати різні форми і методи рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати сучасний інструментарій менеджменту під час розв'язання професійних завдань.

РН 6. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань.

РН 7. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 8. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.

РН 10. Демонструвати навички самостійної роботи, критики і самокритики, відкритості до нових знань.

РН 11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 12. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності.

РН 13. Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у професійній діяльності.

РН 14. Визначати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

РН 17. Складати організаційно-розпорядчі документи для забезпечення ефективної взаємодії у професійній діяльності.

РН 20. Уміння володіти методами організації виробничої діяльності, аналізу стану зовнішнього та внутрішнього стану середовища організації, застосовувати методи контролю та критерії оцінювання результативності діяльності організації для прийняття управлінських рішень.

РН 21. Демонструвати знання природничих та гуманітарних дисциплін з метою розуміння і виконання технологічних процесів та прийняття управлінських рішень під час функціонування підприємств аграрної сфери.

РН 22. Оцінювати за різними параметрами продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються на підприємствах, визначати обсяги сировини, матеріалів, готової продукції, яка зберігається на підприємстві з метою попередження втрат, їх кількості та якості, аналізувати прибуток і рентабельність підприємства та робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Зародження і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Предмет економічної теорії та еволюція у його визначенні різними школами. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація. Економічні категорії, закони та принципи. Пізнання та використання економічних законів. Функції економічної теорії.

Тема 2. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси

Економічні потреби суспільства, їх суть та класифікація. Безмежність потреб. Піраміда Маслоу. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Тема 3. Суспільне виробництво та його основні фактори

Сутність і структура суспільного виробництва. Ресурси виробництва та їх види. Абсолютна та її відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Фактори виробництва та їх взаємодія. Суспільний поділ праці. Галузі та структура економіки.

Тема 4. Економічна система суспільства та відносини власності в економічній системі

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки.

Поняття власності. Економічний зміст власності та право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Різноманітність форм власності. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Роздержавлення і приватизація, їх форми, методи та принципи. Система відносин власності в економіці України.

5. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Умови та причини виникнення товарного виробництва. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Товар і його властивості. Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають.

Тема 6. Гроші та закони грошового обігу

Походження, сутність і функції грошей. Теорії грошей. Грошовий обіг і його закони. Грошова система: суть, елементи, типи. Грошова система України: проблеми та перспективи. Інфляція, її суть, види та соціально-економічні наслідки. Антиінфляційна політика держави.

Тема 7. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Об'єктивні передумови виникнення ринку. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Ринкова інфраструктура. Характерні ознаки сучасної ринкової економіки в Україні.

Сутність попиту і фактори, що його визначають. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Еластичність попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Конкуренція, її суть і економічні основи. Закон конкуренції. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть і основні форми. Антимонопольна політика держави. Антимонопольне законодавство.

Поняття і суть ринкової інфраструктури, її основні елементи. Функції інфраструктури

Тема 8. Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства та підприємства

Модель кругообігу ресурсів, товарів і доходів. Сектор домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Домогосподарство як постачальник ресурсів. Доходи домогосподарств. Витрати домогосподарств та їх структура. Споживання і заощадження.

Суть, функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємництва. Об'єкти та суб'єкти підприємництва. Види підприємництва. Форми організації підприємницької діяльності.

Фірма (підприємство) – організаційна форма підприємництва. Джерела формування майна підприємств. Види підприємств та їх об'єднання. Витрати виробництва і прибуток.

Тема 9. Основні результати національного виробництва та його ефективність

Результати економічної діяльності. Сукупний суспільний продукт. Кінцевий суспільний продукт. Національний доход. Валовий національний продукт. Валовий внутрішній продукт. Національне багатство.

Тема 10. Економічне зростання та циклічність економічного розвитку

Економічне зростання як відображення процесу розширеного відтворення. Чинники економічного зростання. Теорії економічного зростання.

Циклічність економічного розвитку. Сутність і види економічних циклів. Економічні кризи. Проблема економічного зростання в Україні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 11. Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення

Зайнятість: суть і форми. Теорії зайнятості. Повна зайнятість, виробничий потенціал і ефективність виробництва. Зайнятість та відтворення сукупної робочої сили. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Причини неповної зайнятості. Види і форми безробіття. Фактори розширеного відтворення робочої сили. Роль держави у відтворенні робочої сили.

Тема 12. Доходи населення, їх формування та розподіл

Сутність доходів населення, їх види та джерела формування. Доходи від трудової діяльності. Доходи від власності. Доходи від трансфертів. Доходи на інтелект. Орендний доход. Процент на капітал. Заробітна плата – основна форма доходів населення. Форми і системи зарплати. Номінальна та реальна заробітна плата. Індексація доходів населення. Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів населення. Сукупний сімейний доход. Пенсійне забезпечення та його види. Пенсійна реформа в Україні.

Тема 13. Державне регулювання національної економіки

Об'єктивна необхідність, зміст і моделі державного регулювання економіки. Цілі, засоби та методи державного впливу на економіку. Основні напрямки та межі урядового впливу на економіку.

Фіскальна політика держави. Основні функції фіскальної політики. Державний бюджет, його види. Дефіцитний бюджет. Причини дефіциту держбюджету. Заходи щодо зниження бюджетного дефіциту. Державний борг його види. Вплив державного боргу та дефіцитів на економіку.

Механізм грошово-кредитного регулювання. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва.

Тема 14. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та закономірності його розвитку. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань. Міжнародна економічна інтеграція. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Валютні ринки. Міжнародна міграція робочої сили. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток

Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		практ	семін	с.р.	
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ					
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	6	2			4
Тема 2. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси	4			2	2
Тема 3. Суспільне виробництво та його основні фактори	6	2			4
Тема 4. Економічна система суспільства та відносини власності в економічній системі	6			2	4
Тема 5. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	6			2	4
Тема 6. Гроші та закони грошового обігу	6			2	4
Тема 7. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	8	2			6
Тема 8. Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства та підприємства	6	2			4
Разом за змістовим модулем 1	48	8		8	32
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ					
Тема 9. Основні результати національного виробництва та його ефективність	4	2			2
Тема 10. Економічне зростання та циклічність економічного розвитку	6			2	4
Тема 11. Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	6	2			4
Тема 12. Доходи населення, їх формування та розподіл	6	2			4
Тема 13. Державне регулювання національної економіки	6	2			4
Тема 14. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	8	2		2	4
Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	6			2	4
Разом за змістовим модулем 2	42	10		6	26
Усього годин	90	18		14	58

5. Теми лекційних, практичних семінарських занять та самостійного вивчення

№ тем	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
			II курс III семестр	
			Змістовий модуль 1.	48
1			Предмет і метод економічної теорії	6
	1	лекція	Предмет і метод економічної теорії Предмет економічної теорії та еволюція у його визначенні різними школами. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація. Економічні категорії, закони та принципи. Функції економічної теорії.	2
		самостійне вивчення	Зародження і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.	4
2			Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси	4
		самостійне вивчення	Економічні потреби суспільства, їх суть та класифікація. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.	2
	2	семінарське заняття 1	Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси	2
3			Суспільне виробництво та його основні фактори	6
	3	лекція	Суспільне виробництво та його основні фактори Сутність і структура суспільного виробництва. Ресурси виробництва та їх види. Абсолютна та її відносна обмеженість ресурсів. Фактори виробництва та їх взаємодія. Суспільний поділ праці. Галузі та структура економіки.	2
		самостійне вивчення	Ресурси виробництва та їх види.	2
		самостійне вивчення	Абсолютна та її відносна обмеженість ресурсів.	2
4			Економічна система суспільства та відносини власності в економічній системі	6
		самостійне вивчення	Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем.	2
		самостійне вивчення	Поняття власності. Право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Різноманітність форм власності. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Роздержавлення і приватизація, їх форми, методи та принципи. Система відносин власності в економіці України.	2
	4	семінарське заняття 2	Економічна система суспільства та відносини власності в економічній системі	2
5			Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	6
		самостійне вивчення	Натуральне господарство. Товарне виробництво. Еволюція товарного виробництва. Умови та причини виникнення товарного виробництва. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.	2
		самостійне вивчення	Товар і його властивості. Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Закон вартості	2
	5	семінарське	Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	2

		заняття 3		
6			Гроші та закони грошового обігу	6
		самостійне вивчення	Походження, сутність і функції грошей. Теорії грошей. Грошовий обіг і його закони.	2
		самостійне вивчення	Інфляція, її суть, види та соціально-економічні наслідки. Антиінфляційна політика держави. Грошова система: суть, елементи, типи. Грошова система України: проблеми та перспективи.	2
	6	семінарське заняття 4	Гроші та закони грошового обігу	2
7			Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	8
	7	лекція	Ринкова економіка: суть, структура та ринкова інфраструктура Об'єктивні передумови виникнення ринку. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Ринкова інфраструктура. Характерні ознаки сучасної ринкової економіки в Україні. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Ринкова рівновага.	2
		самостійне вивчення	Суть і економічні основи конкуренції. Закон конкуренції.	2
		самостійне вивчення	Монополія: причини виникнення, суть і основні форми.	2
		самостійне вивчення	Антимонопольна політика держави.	2
8			Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства та підприємства	6
	8	лекція	Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства та підприємства Модель кругообігу ресурсів, товарів, доходів. Сектор домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Фірма (підприємство) – організаційна форма підприємництва. Види підприємств та їх об'єднання.	2
		самостійне вивчення	Суть, функції та принципи підприємництва.	2
		самостійне вивчення	Види підприємництва. Форми організації підприємницької діяльності.	2
			Змістовий модуль 2.	42
9			Основні результати національного виробництва та його ефективність	4
	9	лекція	Основні результати національного виробництва та його ефективність Результати економічної діяльності. Сукупний суспільний продукт. Національний дохід. ВВП. ВВП.	2
		самостійне вивчення	Національне багатство.	2
10			Економічне зростання та циклічність економічного розвитку	6
		самостійне вивчення	Економічне зростання та циклічність економічного розвитку Економічне зростання як відображення процесу розширеного відтворення. Чинники економічного зростання. Циклічність економічного розвитку. Сутність і види економічних циклів.	2
		самостійне вивчення	Економічні кризи. Проблеми економічного зростання в Україні.	2
	10	семінарське заняття 5	Економічне зростання та циклічність економічного розвитку	2
11			Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	6
	11	лекція	Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	2

			Зайнятість: суть і форми. Повна зайнятість, виробничий потенціал і ефективність виробництва. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Причини неповної зайнятості.	
		самостійне вивчення	Види і форми безробіття.	2
		самостійне вивчення	Соціальний захист населення	2
12			Доходи населення, їх формування та розподіл	6
	12	лекція	Доходи населення, їх формування та розподіл Сутність доходів населення, їх види та джерела формування. Заробітна плата – основна форма доходів населення. Форми і системи зарплати.	2
		самостійне вивчення	Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів населення.	2
		самостійне вивчення	Сукупний сімейний дохід.	2
13			Державне регулювання національної економіки	6
	13	лекція	Державне регулювання національної економіки Об'єктивна необхідність, зміст і моделі державного регулювання економіки. Цілі, засоби та методи державного впливу на економіку. Фіскальна політика держави.	2
		самостійне вивчення	Державний бюджет. Дефіцитний бюджет. Причини дефіциту	2
		самостійне вивчення	держбюджету. Заходи щодо зниження бюджетного дефіциту. Державний борг та його вплив на економіку.	2
14			Світове господарство і міжнародні економічні відносини	8
	14	лекція	Світове господарство і міжнародні економічні відносини Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та закономірності його розвитку. Основні форми міжнародних економічних відносин.	2
		самостійне вивчення	Міжнародна економічна інтеграція.	2
		самостійне вивчення	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2
	15	семінарське заняття 6	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	2
15			Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	6
		самостійне вивчення	Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Шляхи розв'язання глобальних проблем. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем.	4
	16	семінарське заняття 7	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем.	2
			Всього	90

6. Індивідуальні завдання студентам

№	Тема дисципліни	Вид індивідуального завдання	Календарні строки і форма контролю
1	Зародження, еволюція та етапи розвитку економічної думки	реферати	вересень
2	Економічні потреби суспільства і роль виробництва у їх задоволенні	дослідницька робота	вересень
3	Власність в системі економічних відносин	реферати	вересень
4	Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства	тести, інтелектуальні тренінги	жовтень
5	Грошова система України: проблеми і перспективи	дослідницька робота	жовтень
6	Ринкова економіка та її основні елементи	кросворди, інтелектуальні тренінги	жовтень
7	Домогосподарства як підсистема приватного сектору економіки. Доходи і витрати домогосподарств	дослідницька робота	жовтень
8	Економічне зростання. Циклічність економічного розвитку	реферати	листопад
9	Доходи населення. Види і джерела доходів населення	дослідницька робота	листопад
10	Світова економічна система	кросворди, інтелектуальні тренінги	листопад
11	Міжнародна економічна інтеграція. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство	дослідницька робота	грудень
12	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	реферати	грудень

7. Перелік питань на залік

1. Виникнення та еволюція економічної думки
2. Предмет економічної теорії. Економічні категорії і економічні закони
3. Методи економічних досліджень
4. Роль економічної науки в суспільстві
5. Сутність економічних потреб і особливості їх розвитку
6. Класифікація економічних потреб та їх структура
7. Закон зростання потреб і соціально-економічна ефективність
8. Економічні інтереси та їх класифікація
9. Сутність і структура суспільного виробництва
10. Ресурси виробництва та їх види. Абсолютна та її відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів.
11. Фактори виробництва та їх взаємодія.
12. Суспільний поділ праці
13. Сутність і структура економічної системи суспільства
14. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки

15. Поняття власності. Власність як економічна категорія
16. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи
17. Роздержавлення і приватизація
18. Натуральне виробництво, його суть і основні риси
19. Товарне виробництво та його еволюція
20. Товар і його властивості. Вартість товару
21. Теорії вартості та їх різновиди
22. Походження, сутність і функції грошей
23. Грошова система: суть, елементи, типи
24. Інфляція, її суть, види і соціально-економічні наслідки
25. Поняття ринку, його характерні риси і функції
26. Види ринків
27. Ринкова інфраструктура
28. Сутність попиту і пропозиції. Фактори, що впливають на попит і пропозицію
29. Конкуренція, її суть та економічні основи
30. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби
31. Монополія: суть, основні форми. Антимонопольна політика держави
32. Домогосподарства та їх роль в ринковій економіці
33. Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки
34. Підприємництво: суть, функції, принципи, організаційні форми
35. Суспільне відтворення і суспільний продукт
36. Основні показники національного виробництва. Національний дохід. Валовий національний продукт. Валовий внутрішній продукт.
37. Національне багатство і його структура
38. Економічне зростання як відображення процесу розширеного відтворення
39. Чинники економічного зростання
40. Циклічність економічного розвитку. Сутність і види економічних циклів
41. Економічні кризи
42. Зайнятість населення: поняття та види
43. Безробіття як економічне явище. Суть та рівень безробіття
44. Державна політика у сфері зайнятості населення
45. Сутність доходів населення, їх види та джерела формування
46. Доходи від трудової діяльності. Доходи від власності. Доходи від трансфертів. Доходи на інтелект
47. Заробітна плата – основна форма доходів населення. Форми і системи зарплати.
48. Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів населення.
49. Пенсійне забезпечення та його види
50. Об'єктивна необхідність, зміст і моделі державного регулювання економіки
51. Сучасні методи державного регулювання економіки
52. Фіскальна політика держави та її функції
53. Державний бюджет. Причини дефіциту держбюджету. Заходи щодо зниження бюджетного дефіциту
54. Сутність та етапи становлення світового господарства
55. Основні форми міжнародних економічних відносин
56. Міжнародна економічна інтеграція
57. Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем
58. Шляхи розв'язання глобальних проблем людства

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Економічна теорія» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та виступи на семінарських заняттях.

Зміст курсу дисципліни «Економічна теорія» поділений на 2 змістових модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, семінарські заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершується рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-8, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 9-15.

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійно, відпрацювали семінарські заняття.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання. Здобувачі освіти, які не виконали вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувачі освіти отримують як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем змістових модулів. Оцінка навчальної успішності студентів здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання виступів на семінарських заняттях, модульної контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, здачі заліків з модулів, заліку з навчальної дисципліни – від 0 до 50 балів:

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

- студент знає викладений матеріал і добре володіє ним., але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, відповідь не дає повного розкриття питання, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

9. 3. Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (залік)	Разом
%	30	30	40	100

9. 4. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49, 50	5	відмінно	12
93-96	47, 48	5	відмінно	11
90-92	45, 46	5	відмінно	10
85-89	43, 44	4	добре	9
80-84	40, 41, 42	4	добре	8
75-79	38, 39	4	добре	7
69-74	35, 36, 37	3	задовільно	6
65-68	33, 34	3	задовільно	5
60-64	30, 31, 32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Копія або витяг з навчального плану.
2. Навчальна (типова) програма;
3. Програма навчальної дисципліни;
4. Комплексна контрольна робота;
5. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи здобувачів освіти;
6. Питання до семестрового заліку;
7. Білети до семестрового заліку;
8. Плани занять;
9. Конспект лекцій з дисципліни;
10. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять;
11. Питання до модульного контролю;
12. Завдання до модульного контролю;
13. Методичні вказівки, рекомендації, розробки, навчальні посібники; електронні посібники, презентації, навчальні фільми, відео сюжети

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В. П. Якобчук. К.: Вид-во Ліра-К, 2022. 450 с.
2. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2019. 268 с.
3. Основи економічної теорії : навч. посіб. / Л. Рібун [та ін.]. Львів : Растр-7, 2022. 234 с.
4. Соколов М., Горбач М., Бугас В. Економічна теорія: навч. посіб. К.: Вид-во Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.

Допоміжні:

1. Економічна енциклопедія / За ред. Б.Л. Гаврилишина, А.С. Гальчинського, В.А. Ющенко та ін.: У 3 т.-К.: Академія, 2000.
2. Економічна теорія: Підручник/ В. Д. Лагунін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербаков та ін.; За заг. ред. В. Д. Лагутіна. К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2017. 608 с.
3. Економічна теорія : Навч. посібник у 2 ч. / Н. Г. Ушакова, О. А. Кулініч, Л. М. Зарецька. Х. : Монограф, 2018.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Макроекономіка : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 456 с.
5. Історія економіки та економічної думки: ХХ - початок ХХІ століття: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / за редакцією В. В. Козюк, Л. А. Радіонової. – Режим доступу:http://pidruchniki.com/1157071840396/politekonomiya/teoriyi_ekonomichnogo_zrostannya_osobliviy_napryam_ekonomichnoyi_dumki
6. Статистичний щорічник України
7. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки. К.: Знання, 2011. 646 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
4. Державна фіскальна служба України <http://sfs.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України <https://mof.gov.ua/uk>
6. Законодавство України <http://www.zakon/rada.gov.ua>
7. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>